

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU2023 m. kovo 9 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Donato Šemo (pranešėjas) ir Jūratės Varanaukaitės, teismo posėdyje kasacinę rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gegužės 24 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos A. T. pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo; suinteresuotas asmuo Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimą, taip pat proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, nustatant juridinę reikšmę turintį faktą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja prašė teismo nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad jos senelis J. K. (taip pat žinomas kaip J. (J.) K. (J. (J.) K.)), gimęs (*duomenys neskelbtini*), iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.
3. Pareiškėja nurodė, kad pateikė Migracijos departamentui prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo. Kartu su prašymu pareiškėja pateikė visus turimus dokumentus, patvirtinančius, kad jos senelis turėjo Lietuvos pilietybę ir išvyko iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras, atsizvelgdamas į Migracijos departamento 2021 m. balandžio 12 d. teikimą Nr. 10K-10751 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo“, priėmė įsakymą Nr. IV-285, kuriuo nusprendė netenkinti pareiškėjos prašymo. Teikime konstatuota, kad pareiškėjos pateiktų dokumentų nepakanka patvirtinti, jog jos senelis iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis.
4. Lietuvos valstybės centrinio archyvo 2019 m. balandžio 12 d. pažymoje Nr. R4-066 nurodyta, kad archyve nerasta dokumentų, patvirtinančių, jog pareiškėjos senelis gimė ir gyveno Lietuvoje ir neteko Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d. Anot pareiškėjos, tai, kad J. K. iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, patvirtina pareiškėjos teikti įrodymai: J. K. (J. K.) 1947 m. rugpjūčio 16 d. Pietų Afrikos Respublikos (toliau – ir PAR) vidaus reikalų departamento Pretorijoje pagal Britų pilietybės sąjungoje bei Natūralizacijos ir užsieniečių statuso 1926 m. įstatymą išduotas natūralizacijos liudijimas (toliau – Natūralizacijos liudijimas), kuriame nurodoma, kad J. K. (anksčiau žinomas kaip J. (J.) K.) gimė (*duomenys neskelbtini*), taip pat nurodoma, kad šio asmens pilietybė – Lietuvos, o jo tėvai – J. (J.) K. ir G. B.; pareiškėjos tėvai išduotas gimimo liudijimas; pareiškėjos senelis (*duomenys neskelbtini*) mirties liudijimas, kuriame nurodoma, kad J. K. gimė Lietuvoje; Jungtinės Karalystės nacionaliniame archyve saugomo 1929 metų rugpjūčio mėnesio keleivių, vykusių laivu iš Jungtinės Karalystės į PAR uostą, sąrašo kopija (toliau – ir Keleivių sąrašo kopija), iš kurios matyti, kad pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos būdamas Lietuvos Respublikos pilietis. Aplinkybė, kad pareiškėjos senelio tėvai J. K. (taip pat žinomas kaip J. K.) ir G. B. (taip pat žinoma kaip G. L. (L.) B.) turėjo Lietuvos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., patvirtina Lietuvos valstybės istorijos archyvo pažyma apie gimimą Nr. (P1-8163) P2-524, kurioje nurodyta, kad gimusio L. (pareiškėjos senelio brolio) tėvai yra žydų kilmės Lietuvos piliečiai, taip pat – pareiškėjos senelio natūralizacijos liudijimas, papildomai šėmos gyvenimo Lietuvoje faktą patvirtino pažyma apie J. K. gimimą (*duomenys neskelbtini*) metais.
5. Suinteresuotas asmuo Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nurodė, jog pareiškėja nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad jos senelis galėjo būti laikomas Lietuvos piliečiu ne tik išvykimo iš Lietuvos metu, bet ir kad šis asmuo nebuvo netekęs Lietuvos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., ir tokiu būdu pareiškėja nesilaikė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 4 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-284-219/2020, suformuluotų išsiaiškinimų. Pateiktų Natūralizacijos liudijimo vertimas į lietuvių kalbą yra klaidingas – žodžio „nationality“ reikšmė anglų kalba yra „tautybė“, o ne „pilietybė“. Pareiškėjos pateikti dokumentai patvirtina, kad jos senelis gimė Lietuvoje, tačiau nepatvirtina, kad jis buvo Lietuvos Respublikos pilietis. Pareiškėjos pateikti dokumentai patvirtina, kad jos senelio tėvai J. K. ir G. B. galėjo įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę nuo (*duomenys neskelbtini*) iki (*duomenys neskelbtini*), tačiau tuo metu pareiškėjos senelis jau buvo pilnametis (sukakęs 17 metų), todėl jo pilietybei ši aplinkybė įtakos neturi. Pareiškėjos pateiktas keleivių sąrašas taip pat nepatvirtina fakto, kad jos senelis turėjo Lietuvos pilietybę, nes jo vertimas yra netikslus – „country of which citizen or subject“ reiškia „valstybė, kurios pilietis ar subjektas“, o valstybės subjektas galėjo būti laikomi ir užsieniečiai. Be to, Lietuvos valstybės archyve nėra jokių duomenų apie pareiškėjos senelio gyvenimą Lietuvoje ir turėtą Lietuvos pilietybę. Net jei pareiškėjos senelis iki išvykimo iš Lietuvos ir turėjo Lietuvos pilietybę, jis galėjo jos netekti iki 1940 m. birželio 15 d., nes valstybės registre nėra duomenų, kad minėtas asmuo, sulaukęs pilnametystės (17 metų), tiek gyvendamas Lietuvoje, tiek PAR, būtų kreipęsis dėl Lietuvos pilietybės pasą išdavimo, o tokią pareigą nustatė tuo metu galiojęs 1919 m. sausio 9 d. Laikinasis įstatymas apie Lietuvos pilietybę.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2022 m. vasario 10 d. sprendimu pareiškimą tenkino.
7. Pirmosios instancijos teismas, išanalizavęs Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos argumentus dėl žodžio „nationality“ reikšmės, nusprendė, kad pateikti argumentai yra prieštaringi tarpusavyje. Vadovaujantis „Kembridžo žodyne“ pateiktu išsiaiškinimu, viena iš žodžio „nationality“ reikšmių yra priklausymas konkrečiai valstybei ar buvimas konkrečios valstybės piliečiu, todėl teismas nesutiko su Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos argumentu, kad žodis „nationality“ nereiškia, jog asmuo yra valstybės pilietis. Jungtinėje Karalystėje pilietybės teisė yra vadinama „British nationality law“, o ne „British citizenship law“ (<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/61>), todėl tai leido daryti išvadą, kad britų anglų kalboje žodis „nationality“ reiškia ne tik tautybę, bet ir pilietybę.
8. Iš bylos duomenų pirmosios instancijos teismas taip pat nusprendė, kad J. K. gimė Lietuvoje, iš Natūralizacijos liudijimo duomenų matyti, jog ir jo tėvai turėjo Lietuvos pilietybę: J. K. išvyko iš Lietuvos būdamas pilnametis.
9. Pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis 1919 m. gruodžio 23 d. priimtu Pasų įstatymu (VŽ 1919 m. gruodžio 23 d. Nr. 18/218) 2 straipsniu, kuriame buvo nustatyta, kad „kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė per 17 metų amžiaus privalo turėti pasą“, 3 straipsniu, pagal kurį „mažamečiai ligi 17 metų amžiaus įrašomi į tėvo arba į motinos pasą“, bei 20 straipsniu, kuriame buvo nurodyta, kad „užsienio pasai išduodami Vidus reikalų ministerijos arba jos įgaliotų įstaigų, atitarnavusių duomenis, kurie gražinami pristatius užsienio pasus“, nusprendė buvus labiau tikėtina faktą, kad pareiškėjos senelis, išvykdamas iš Lietuvos 1929 metais, buvo pilnametis (vyresnis nei 17 metų pagal Pasų įstatą 2 straipsnį) ir turėjo Lietuvos pilietybę, nes priešingu atveju oficialiai jis ne tik nebūtų galėjęs išvykti iš Lietuvos, bet ir iš Jungtinės Karalystės keliauti laivu, kurio 1929 m. rugpjūčio mėnesio keleivių sąrašas nurodytas vardas, pavardė, amžius, šalis, kurios pilietis jis buvo (Lietuvos), ir tai atitinka pareiškėjos nurodytus aplinkybes apie senelį, kurios, sistemiškai jas lyginant su kitais įrodymais, neprieštarauja vienos kitoms.
10. Keleivių sąrašo kopijoje J. K. profesija nurodyta „prekybos agentas“, todėl pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad asmuo turėjo daugiausia Lietuvos pilietybę iki išvykimo iš jos, ir atitinkamai tai lėmė labiau tikėtiną išvadą, jog asmuo iš Lietuvos išvyko legaliai, turėdamas asmens dokumentą, tinkamą išvykti į užsienį. Esant nurodytoms aplinkybėms, pirmosios instancijos teismas konstatavo, jog yra labiau tikėtina, kad J. (J.) K. iki išvykimo iš Lietuvos turėjo Lietuvos pilietybę nei kad šis asmuo jos neturėjo.
11. Pirmosios instancijos teismas, remdamasis teismų praktika (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 7 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-239-701/2021), nurodė, kad vien aplinkybė, jog asmuo įgijo kitos valstybės pilietybę, nėra laikoma pakankama spręsti, kad asmuo prarado Lietuvos pilietybę.
12. Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, pateiktus įrodymus, laikotarpį, kuriuo iš Lietuvos išvyko pareiškėjos senelis, pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad pareiškėja išnaudojo galimybes gauti bylos aplinkybes patvirtinančius įrodymus, ir nusprendė, jog kitu būdu dokumentų pareiškėja negali gauti, o pateiktų įrodymų tarpusavio analizė lemia išvadą, kad yra pagrindas nustatyti pareiškėjos prašomą juridinę reikšmę turintį faktą, jog pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos būdamas Lietuvos valstybės pilietis ir iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.
13. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinį skundą, 2022 m. gegužės 24 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. vasario 10 d. sprendimą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

15. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gegužės 24 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. vasario 10 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – atmeti pareiškėjos pareiškimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 15.1. Bylą nagrinėję teismai, sprenddami dėl fakto, ar pareiškėjos senelis turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., šimtine reikšmę suteikė netiesioginiams įrodymams – užsienio valstybės institucijų ar juridinių asmenų išduotoms dokumentams (Natūralizacijos liudijimui, Jungtinės Karalystės archyve saugomo keleivių, vykusių laivu į Pietų Afrikos Respubliką, sąrašo kopijai), formaliai įvertino įrodymus (užsienio valstybių institucijų ar juridinių asmenų išduotus dokumentus), nevertino juose nurodytos informacijos kilmės (šaltinio), kokie papildomi duomenys patvirtina šios informacijos teisingumą; išvadas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo padarė neįsitikinę įrodymų visumos pakankamumu. Atsizvelgiant į Lietuvos valstybiniu archyvo duomenis, kad nėra duomenų apie pareiškėjos senelio turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę, yra labiau tikėtina, jog pareiškėjos senelis iš Lietuvos galėjo išvykti su Lietuvos kompetentingų institucijų išduotu „sauf-conduit“ leidimu, kuris leidė į užsienį išvykti Lietuvoje gyvenantiems, bet Lietuvos Respublikos pilietybės neturintiems asmenims, ar viza. Jungtinės Karalystės nacionaliniame archyve saugomo 1929 m. rugpjūčio mėnesio keleivių, vykusių laivu iš Jungtinės Karalystės į Pietų Afrikos uostą, sąrašo kopija neįrodo, kad pareiškėjos senelis į Pietų Afriką išvyko būdamas Lietuvos Respublikos pilietis. Keleivių sąrašo kopijos skiltis patvirtina, kad šiuo laivu galėjo keliauti ne tik valstybės piliečiai, bet ir kiti Lietuvos valstybės subjektai, kuriais galėjo būti laikomi ir užsieniečiai. Teismai iš pareiškėjos neįsirašė susirašinėjimo su Jungtinės Karalystės kompetentingomis institucijomis, iš kurio būtų matyti, kokių dokumentų pagrindu pareiškėjos senelis buvo įrašytas į Keleivių sąrašą (ar buvo įrašytas kaip Lietuvos pilietis, ar tik kaip Lietuvos Respublikos subjektas (Lietuvoje gyvenantis užsieniecis)).
  - 15.2. Teismai neteisingai aiškino žodžio „nationality“ sąvoką, padarė neteisingą išvadą, kad pareiškėjos senelio Natūralizacijos liudijime ši sąvoka reiškė būtent pilietybę. Teismai taip pat neįvertino, kokią konkrečiai reikšmę šiam žodžiui suteikė šis dokumentas išdavus užsienio valstybės institucija, juolab kad minėtame užsienio valstybės išduotame dokumente informacijos dėl J. K. atžvilgiu pavartotos sąvokos „nationality“, reiškančios „pilietybę“, nepatvirtina Lietuvos archyvu raštuose esanti informacija apie J. K.
16. Pareiškėja atsiliepimu į suinteresuoto asmens Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos kasacinį skundą prašo palikti nepakeistą Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gegužės 24 d. nutartį, priteisti bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
  - 16.1. Bylą nagrinėję teismai ištyrė byloje pateiktų duomenų visumą ir teisingai nustatė, kad įrodymai neprieštarauja vieni kitiems, o įrodymų visuma leidžia padaryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą: pareiškėjos senelio iki 1940 m. birželio 15 d. turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtina vis tiek užsienio valstybės institucijų, tiek Lietuvos Respublikoje išduotų dokumentų duomenys. Teismai pagrįstai nusprendė, kad visuma pirmiau nurodytų duomenų turi vieną suoseklų ryšį ir teikia pagrindą daryti išvadą dėl didesnių tikimybių, kad pareiškėjos senelis iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis. Paneigiančių šį faktą duomenų byloje nepateikta. Ši teisinė išvada atitinka ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimą reglamentuojančių materialiosios teisės normų taikymo.
  - 16.2. Lietuvos valstybės institucijų išduoti rašytiniai įrodymai patvirtina, kad pareiškėjos senelio tėvai tiek (*duomenys neskelbtini*) metais (pareiškėjos senelio gimimas Lietuvoje), tiek iki kitų vaikų gimimo, atitinkamai (*duomenys neskelbtini*) m. ir (*duomenys neskelbtini*) m. gyveno Lietuvoje. Tai leidžia daryti išvadą, jog pareiškėjos senelio tėvai iš seno nuolat gyveno Lietuvoje, todėl atitiko 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę 1 straipsnio 1 bei 3 punktuose nurodytus pagrindus ir buvo laikomi Lietuvos piliečiais. Tiesiogiai šią aplinkybę rodo Lietuvos valstybės istorijos archyvo išduotose pažymose apie pareiškėjos senelio brolio gimimą (*duomenys neskelbtini*) m. nurodytas įrašus – tėvai yra žydų tautybės Lietuvos piliečiai. 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę įsigaliojimo metu pareiškėjos senelis J. K. buvo nepilnametis, jam buvo 12 metų. Byloje esantys duomenys patvirtina, kad, įsigaliojus 1919 m. sausio 9 d. Laikinajam įstatymui apie Lietuvos pilietybę, J. K. tėvai daugiau nei 10 metų gyveno Lietuvoje, o tai reiškia, kad pareiškėjos senelis pateko į

asmenų, kurių tėvai ir seneliai iš seno Lietuvoje gyveno, kategoriją (Laikinojo įstatymo 1 straipsnio 1 punktas). Atsižvelgiant į galiojusį Lietuvos Respublikos pilietybės teisinį reglamentavimą, tiek pareiškėjos senelis, tiek jo tėvai buvo laikomi Lietuvos Respublikos piliečiais 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę įsigaliojimo metu. Bylą nagrinėjantys teismai taip pat analizavo 1919 m. gruodžio 23 d. priimtų Pasų įstatų (VŽ 1919 m. gruodžio 23 d. Nr. 18/218) nuostatas. Pasų įstatų 2 straipsnyje buvo nustatyta, kad „kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė per 17 metų amžiaus privalo turėti pasą“; Pasų įstatų 20 straipsnyje buvo nustatyta, kad „užsienio pasai išduodami Vidaus reikalų ministerijos arba jos įgaliotų įstaigų, atimant vidaus pasus, kurie gražinami pristačius užsienio pasus“. Atsižvelgiant į nurodytą tarpukario teisinį reglamentavimą bei įvertinę aplinkybę, kad pareiškėjos senelis buvo laikomas Lietuvos Respublikos piliečiu pagal 1919 m. sausio 9 d. Laikinąjį įstatymą apie Lietuvos pilietybę kaip Lietuvos piliečių vaikais, teismai pagrįstai pripažino buvus labiau tikėtina, kad pareiškėjos senelis ir išvykdamas iš Lietuvos 1929 metais, būdamas pilnametis (vyresnis nei 17 metų pagal Pasų įstatų 2 straipsnį), turėjo Lietuvos pilietybę, taip pat turėjo ir asmens dokumentą, tinkamą išvykti į užsienį (pasą), nes priešingu atveju jis ne tik oficialiai nebūtų galėjęs išvykti iš Lietuvos, bet ir keliauti laivu iš Jungtinės Karalystės. Tai atitinka pareiškėjos nurodytas aplinkybes apie senelį, kurios, sistemaiškai jas lyginant su kitais įrodymais, neprieštaruoja vienos kitoms.

- 16.3. Bylai aktualus tarpukario laikotarpio teisės aktuose buvo nustatyta, kad Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio pasai išduodami tik Lietuvos Respublikos piliečiams. Leidimai (sauf-conduit*) tam tikrais atvejais taip pat buvo išduodami Lietuvos piliečiams arba svetinų valstybių piliečiams. 1922 m. rugsėjo 20 d. Svetinų valstybių piliečiams vizoms duoti taisyklės nustatė, kad svetinų valstybių piliečiams buvo leidžiama išvažiuoti iš Lietuvos turint atitinkamas vizas, kurias svetinų valstybių piliečiams, gyvenantiems Lietuvoje, išduodavo Vidaus reikalų ministerijos Piliečių apsaugos departamento Pasų skyrius (Svetinų valstybių piliečiams vizoms duoti taisyklų 1 ir 2 punktai). Dėl to teigiamas, kad pareiškėjos senelis iš Lietuvos galėjo išvykti ne su Lietuvos kompetentingų institucijų išduotu „sauf-conduit“ leidimu ar viza, suinteresuotas asmuo turėjo įrodyti aplinkybę, kad pareiškėjos senelis išvykimo į PAR metu buvo svetimos valstybės pilietis. Byloje esančiuose rašytiniuose įrodymuose yra duomenys apie pareiškėjos prosenelių gyvenimą Lietuvoje, turėtą Lietuvos pilietybę, senelio gimimą (*duomenys neskelbtini*) ir gyvenimą Lietuvoje iki 1929 m., užsienio valstybės dokumentuose tiesiogiai nurodyta tiek pareiškėjos senelio, tiek jo tėvų turėtą Lietuvos pilietybę.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo teisinio reglamentavimo ir juridinę reikšmę turinčio fakto, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, nustatymo sąlygų

17. Juridiniai faktai – tai įvairūs įvykiai, asmenų veiksmai ar neveikimas, taip pat kitos aplinkybės, kurių pagrindu atsiranda, pasikeičia ar nutrūksta tam tikri teisiniai santykiai ir atitinkamai atsiranda, pasikeičia ar baigiasi subjektinės teisės ar pareigos. Tais atvejais, kai juridiniai faktai nėra akivaizdūs arba nėra juos patvirtinančių dokumentų, asmuo negali įgyti atitinkamų subjektyvių teisių arba įgyvendinti jų esamos subjektinės teisės, todėl įstatymas nustato galimybę suinteresuotam asmeniui kreiptis į teismą su prašymu nustatyti faktą. Vadovaujantis [CPK 444](#) straipsnio 1 dalimi, teismas nustato faktus, nuo kurių priklauso asmenų asmeninių ar turinių teisių atsiradimas, paskėtinimas ar pabaiga. Aisikinant šios įstatymo normos turinį teismų praktikoje laikomasi nuostatos, kad faktai, išvardyti [CPK 444](#) straipsnyje, yra juridiniai ne bet kada ir ne dėl kiekvieno asmens, o tik tam tikroje įstatymų apibrėžtoje situacijoje, kai, juos nustatęs, pareiškėjas įgis tam tikrą subjektingę teisę.
18. Pagal [CPK 444](#) straipsnio 2 dalies 9 punktą juridinę reikšmę turintys faktai nustatomi tik kai: 1) prašomas nustatyti faktas turi juridinę reikšmę; 2) pareiškėjas neturi dokumentų, patvirtinančių tą juridinę reikšmę turintį faktą; 3) pareiškėjas negali kitokia, t. y. ne teismo, tvarka gauti dokumentų, patvirtinančių atitinkamą juridinę reikšmę turintį faktą. Kai nėra bent vienos iš nurodytų aplinkybių, klausimas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo nenagrinėtinas teisme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. sausio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-52010](#)).
19. Nagrinėjant bylas dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, taikomos bendrosios įrodinėjimo taisyklės, nustatytos įstatyme ([CPK 176–185](#) straipsniai) bei suformuluotos kasacinio teismo praktikoje, atsižvelgiant į įrodinėjimo proceso šios kategorijos bylose ypatumus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. spalio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-535-969/2015](#)).
20. Pasiskaidymas dėl įrodymų vertinimo, kasacinis teismas ne kartą savo nutartyse yra pabrėžęs, jog teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrą įrodinėjimo dalykų konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-155/2010](#); 2021 m. rugpjūčio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-219-701/2021](#), 80 punktas). Teismas, nagrinėdamas bylą įvairingose teisenos varka, turi vertinti visą bylos medžiagą pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Taigi, teismas gali atitinkamą faktą pripažinti nustatytu tik įsitikinęs, kad iš įrodymų visumos tokią faktą galima pripažinti ([CPK 185](#) straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-40-421/2016](#), 32 punktas).
21. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad bylose dėl faktų, turinčių juridinę reikšmę, nustatymo įrodinėjimo ypatumų lemia tai, jog šiose bylose yra naudojami netiesioginiai įrodymai. Į aplinkybę, kad įrodinėjimas vyksta netiesioginiais įrodymais, būtina atsižvelgti sprendžiant įrodymų pakankamumo klausimą. Bylose, kuriose įrodinėjama netiesioginiais įrodymais, prielaidų darymas yra neįsivengiamas. Dėl to Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pabrėžęs, kad yra svarbu, jog prielaidos būtų motyvuotos, t. y. kad būtų pagrįstos bylose esančiais įrodymais ir priešingu išvadų tikimybę būtų mažesnė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. kovo 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-147/2005](#); 2006 m. birželio 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-422/2006](#); 2007 m. gegužės 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-208/2007](#); 2008 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-324/2008](#)). Vien netiesioginiai įrodymai atskirais atvejais gali būti pakankamas pagrindas nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, o dėl to teismas nusprendžia atsižvelgdamas į pateiktų netiesioginių įrodymų visumą pagal konkrečios bylos aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-35-695/2018](#), 29 punktas).
22. Nagrinėjamoje byloje pareiškėja A. T. kreipėsi į teismą, prašydamą nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad jos senelis J. K. (taip pat žinomas kaip J. (J.) K.), gimęs (*duomenys neskelbtini*), iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d. Prašymui pagrįsti pateikė J. K. 1947 m. rugpjūčio 16 d. PAR vidaus reikalų departamento Pretorijoje pagal Brtų pilietybės sąjungoje bei Natūralizacijos ir užsienių statuso 1926 m. įstatymą išduotą natūralizacijos liudijimą, kuriame nurodoma, kad J. K. (anksčiau žinomas kaip J. (J.) K.) gimė (*duomenys neskelbtini*), taip pat nurodoma, kad šio asmens pilietybė – Lietuvos, o jo tėvai – J. K. ir G. B.; pareiškėjos senelio mirties liudijimą, kuriame nurodoma, kad J. K. gimė Lietuvoje; Lietuvos valstybės istorijos archyvo 2020 m. sausio 15 d. pažymą Nr. (P1-8163) P2-524 apie pareiškėjos senelio brolio gimimą (*duomenys neskelbtini*) m., kur nurodytas įrašas, kad tėvai yra žydų tautybės Lietuvos piliečiai Jungtinės Karalystės nacionaliniame archyve saugomo 1929 metų rugpjūčio mėnesio keleivių, vyksių laivu iš Jungtinės Karalystės į PAR uostą, sąrašo, iš kuro matyti, kad pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos būdamas Lietuvos Respublikos pilietis, kopiją.
23. Bylą nagrinėjantys teismai įvertinę byloje nustatytas aplinkybes bei pateiktus įrodymus, laikotarpį, kuriuo iš Lietuvos išvyko pareiškėjos senelis, padarė išvadą, kad buvo pagrindas nustatyti pareiškėjos prašomą juridinę reikšmę turintį faktą, kad pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos būdamas Lietuvos valstybės pilietis ir iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.
24. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde nurodo, kad teismai, sprendžiami dėl fakto, ar pareiškėjos senelis turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., šimtine reikšmę suteikė netiesioginiams įrodymams – užsienio valstybės institucijų ar juridinių asmenų išduotiems dokumentams (Natūralizacijos liudijimui, Jungtinės Karalystės archyve saugomam keleivių, vyksių laivu į Pietų Afrikos Respubliką, sąrašui), nors pareiškėjos pateiktiems užsienio valstybės institucijų išduotose dokumentuose nurodytų duomenų nepatvirtina Lietuvos valstybės archyvų informacija.
25. Minėta, kad bylose dėl faktų, turinčių juridinę reikšmę, nustatymo įrodinėjimo ypatumų lemia tai, jog šiose bylose yra naudojami netiesioginiai įrodymai. Vadinais, jeigu pareiškėja turėtų negiginamus dokumentus, patvirtinančius jos proteivą turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę, tai jai neberekėtų savo teisių ginti teismine tvarka. Iš teismų procesinių sprendimų turinio matyti, kad teismai, darydami tokią išvadą, taip pat argumentavo, jog pareiškėja išnaudojo galimybes gauti bylos aplinkybes patvirtinančius įrodymus, ir nusprendė, jog kitu būdu dokumentų pareiškėja negali gauti.
26. Lietuvos Respublikos pilietybės principus, Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo ir netekimo pagrindus, sąlygas ir tvarką nustato ir kitus Lietuvos Respublikos pilietybės santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas (Pilietybės įstatymo 1 straipsnis). Pagal Pilietybės įstatymo 2 straipsnį, Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimas – tai teisės atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę įgyvendinimas šio įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka (10 dalis); teisė atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę – tai iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę asmens ar jo palikuonių teisė atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę šio įstatymo nustatyta tvarka (17 dalis); Lietuvos Respublikos piliečių palikuonis – tai iki 1940 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusio asmens vaikas, vaikai ar provaikai (7 dalis). Remiantis Pilietybės įstatymo 5 straipsnio 2 punktu, Lietuvos Respublikos piliečiai, be kita ko, yra asmenys, atkūrę Lietuvos Respublikos pilietybę pagal šį įstatymą. Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo pateikimo tvarką reglamentuoja Pilietybės įstatymo 38 straipsnis. Pagal šio straipsnio 2 dalies 2 punktą, asmuo, kuriame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka nėra išduotas teisė atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantis dokumentas, prie prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo, be kita ko, prideda dokumentus, patvirtinančius, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę arba yra asmens, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos pilietybę, palikuonis.
27. Remiantis Pilietybės įstatymo 38 straipsnio 4 dalimi, dokumentai, patvirtinantys, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. turėjo Lietuvos pilietybę, yra: 1) Lietuvos Respublikos vidaus ar užsienio pasai, išduoti iki 1940 m. birželio 15 d.; 2) Lietuvos Respublikos užsienio pasai, išduoti Lietuvos Respublikos diplomatinėi atstovybių ar konsulinėi įstaigai po 1940 m. birželio 15 d.; 3) dokumentai, liudijantys asmens tarnybą Lietuvos kariuomenėje ar darbą valstybės tarnyboje; 4) gimimo liudijimai arba kiti dokumentai, kuriuose tiesiogiai nurodyta turėta Lietuvos Respublikos pilietybė; 5) asmens liudijimai, išduoti iki 1940 m. birželio 15 d. Lietuvoje, arba asmens liudijimai, išduoti pagal dokumentus, išduotus iki 1940 m. birželio 15 d. pagal to paties straipsnio 5 dalį, jeigu šio straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų nėra, asmens iki 1940 m. birželio 15 d. turėta Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinti gali būti pateikiami dokumentai apie mokymąsi, darbą, gyvenimą Lietuvoje iki 1940 m. birželio 15 d., taip pat užsienio valstybės pasas ir kiti dokumentai. Jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija konstatuoja, kad nėra pakankamai dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis ar yra jo palikuonis, taip pat dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, šie duomenys gali būti nustatomi teismo tvarka (Pilietybės įstatymo 38 straipsnio 6 dalis).
28. Tarpukario Lietuvoje pilietybės klausimai buvo reglamentuoti 1919 m. sausio 9 d. Laikinajame įstatyme apie Lietuvos pilietybę. Šio įstatymo 1 straipsnyje buvo nustatyta, kad Lietuvos piliečiais laikomi: 1) asmenys, kurių tėvai ir seneliai iš seno Lietuvoje gyveno ir kurie patys visuomet Lietuvoje gyvena; 2) nurodytųjų pirmame punkte asmenų vaikai, kurie, kad ir negyveno visuomet Lietuvoje, bet grįžojon gyvenę; 3) asmenys, kurie iki 1914 metų ne mažiau kaip dešimtį metų Lietuvoje gyveno ir turėjo: a) arba muosavą nekilnojamąjį turtą; b) arba nuolatinį darbą; 4) Lietuvos piliečio vaikai; 5) jo pat arba našlė; 6) Lietuvos netekėjusios pilietės vaikai, jeigu neprisiminti sveitinimo jo vaikai, ir 7) sveitinimai, naujai priimti Lietuvos piliečiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-239-701/2021](#), 36 punktas).
29. Lietuvos piliečių korpusą sudarė Lietuvos piliečių *ius ure* (pagal įstatymą): nuolatiniai Lietuvos gyvenantys bei iš užsienio į Lietuvą gvenęti grįžę jų vaikai; asmenys, iki 1914 m. ne mažiau kaip dešimtį metų išgyvenę Lietuvoje, turintys arba nekilnojamojo turto, arba nuolatinį darbą; taip pat asmenys, gavę pilietybę gimimu arba įgiję ją vedybomis; Lietuvos pilietybę buvo galima įgyti ir natūralizacijos būdu. Šis įstatymas buvo keičiamas ir papildomas, tačiau nuostatos dėl to, kas sudarė Lietuvos piliečių korpusą, nebuvo iš esmės keičiamos (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-239-701/2021](#), 37 punktas).
30. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad Natūralizacijos liudijime yra pateikta informacija ne tik apie patį pareiškėjos senelį, bet ir apie jo tėvus (nurodoma, kad J. K. (anksčiau žinomas kaip J. (J.) K.) gimė (*duomenys neskelbtini*); pilietybė – Lietuvos; tėvai yra J. K. ir G. B.; tėvų pilietybė – Lietuvos). Šia informacija patvirtino ir 2020 m. liepos 28 d. Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyriaus išduotas gimimo įrašas Nr. 5481A. Lietuvos valstybės istorijos archyvo pažymos. Taip pat byloje nustatyta aplinkybė, kad pareiškėjos senelio tėvai tik (*duomenys neskelbtini*) metais, kai gimė pareiškėjos senelis, tiek iki kitų vaikų gimimo, atitinkami (*duomenys neskelbtini*) m. ir (*duomenys neskelbtini*) m., gyveno Lietuvoje, t. y. pareiškėjos senelio tėvai nuolat gyveno Lietuvoje. Ši aplinkybė pagrįsta Lietuvos valstybės istorijos archyvo 2020 m. sausio 15 d. pažymą Nr. (P1-8163) P2-524 apie pareiškėjos senelio brolio gimimą (*duomenys neskelbtini*) m., kur nurodytas įrašas, kad tėvai yra žydų tautybės Lietuvos piliečiai. Taigi pagal 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę 1 straipsnio nuostatas pareiškėjos senelis patenka į asmenų, kurių tėvai ir seneliai iš seno Lietuvoje gyveno, kategoriją (Laikinojo įstatymo 1 straipsnio 1 punktas), taip pat pareiškėjos senelis, kaip Lietuvos piliečio vaikas, turėjo būti pripažintamas Lietuvos piliečiu pagal Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę 1 straipsnio 4 punktą.
31. Pareiškėja prašomai nustatyti juridinę reikšmę turinčiam faktui taip pat pateikė Jungtinės Karalystės nacionaliniame archyve saugomo 1929 metų rugpjūčio mėnesio keleivių, vyksių laivu iš Jungtinės Karalystės į PAR uostą, sąrašo kopiją, iš kuro matyti, kad pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos būdamas Lietuvos Respublikos pilietis. Bylą nagrinėjantys teismai, vadovaudamiesi 1919 m. gruodžio 23 d. priimtu Pasų įstatų 2 straipsniu, sutiko su pareiškėjos teiginiu ir sprendė būv labiau tikėtina, jog pareiškėjos senelis, išvykdamas iš Lietuvos 1929 metais, būdamas pilnametis, turėjo Lietuvos pilietybę, nes priešingu atveju oficialiai jis ne tik nebūtų galėjęs išvykti iš Lietuvos, bet ir keliauti iš Jungtinės Karalystės laivu, kuro 1929 m. rugpjūčio mėnesio keleivių sąrašo nurodyta ir šalis, kurios pilietis jis buvo (Lietuvos). Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde nurodo, kad pagal Lietuvos valstybinių archyvų duomenis yra labiau tikėtina, jog pareiškėjos senelis iš Lietuvos galėjo išvykti turėdamas Lietuvos kompetentingų institucijų išduotą „sauf-conduit“ leidimą, kuris leido į užsienį išvykti Lietuvoje gyvenantiems, bet Lietuvos Respublikos pilietybės neturintiems asmenims, ar vizą.
32. 1919 m. gruodžio 23 d. priimtų Pasų įstatų 2 straipsnyje buvo nurodyta, kad kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė per 17 metų amžiaus privalo turėti pasą; 5 straipsnyje buvo nurodyta, kad pasas negali būti išduotas ne Lietuvos piliečiui, o Lietuvos piliečiai galėjo įgyti į užsienį tik turėdami užsienio pasus, kurie išduodami Vidaus reikalų ministerijos ar jos įgaliotų įstaigų, atimant vidaus pasus, kurie gražinami, pristačius užsienio pasus (Pasų įstatų 20 straipsnis).
33. 1922 m. rugpjūčio 8 d. paskelbtose Užsienio pasams duoti taisyklėse buvo nustatyta, kad išvykti į užsienį ir ten gvenęti leidžiama piliečiams, kurie turi užsienio pasą arba leidimą („sauf-conduit“) (1 straipsnis). Šių taisyklių 3 ir 15 straipsniuose detalizuota, kokiais atvejais buvo išduodamas užsienio pasas ir leidimas („sauf-conduit“), t. y. kad užsienio pasai Lietuvoje duodami pristačius šiuos dokumentus: a) vidaus pasą; b) apskrities viršininko liudijimą, kad vykstantis į užsienį nėra patrauktas tieson ir nepaliekia nepakopėtų valstybinių mokslinių, c) liudijimą apie karievaivumo pareigų atlikimą ar jo nuorašą, jeigu vykstantis į užsienį žmogus yra saukiamu arba mobilizuojamam metu; d) du prašytojo atvaizdas; arba Piliečių apsaugos departamento Pasų skyrius vietoje užsienio pasu išduodavo leidimus („sauf-conduit“) Lietuvos piliečiams, kurie neturi dėl kurių nors priežasčių vidaus pasą arba kurie yra kilę iš okupuotų Lietuvos sričių, pusei metų, žinintį prašytojo dokumentų, svetinų valstybių piliečiams, kurie neturi nacionalinių pasų, jeigu jie turi leidimą Lietuvoje gvenęti.
34. „Sauf-conduit“ leidimas yra tarptautinio pobūdžio dokumentas, leidžiantis asmeniui laisvai keliauti per užsienio teritorijas tam tikru laikotarpiu ir gali būti išduotas asmeniui, kurio kelionė per kitą šalį yra susijusi su tam tikru tikslu, pvz., diplomatiniais santykiais, humanitarinės pagalbos teikimu, verslo susitikimų, kultūros renginių, sporto varžybų ir kt. „Sauf-conduit“ leidimas yra oficialus dokumentas, kurį išduoda užsienio valstybės diplomatinėi atstovybių, ambasadų ar konsulatų pareigūnai, ir šis leidimas gali būti išduodamas atskirai arba kaip dalis kito oficialaus dokumento, pvz., vizos arba diplomatinio pasų.
35. Atsižvelgiant į pirmiau aptartas tarpukario laikotarpio teisės aktų nuostatas bei pirmiau pateiktus išaiškinimus, darytina išvada, kad Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio pasai buvo išduodami tik Lietuvos Respublikos piliečiams, vadinais, byloje esant nustatytoms aplinkybėms, kad pareiškėjos senelis galėjo būti laikomas Lietuvos piliečiu pagal 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę 1 straipsnio nuostatas, darytina išvada, kad pareiškėjos pateiktas dokumentas (Jungtinės Karalystės nacionaliniame archyve saugomo 1929 metų rugpjūčio mėnesio keleivių, vyksių laivu iš Jungtinės Karalystės į PAR uostą, sąrašo kopija) pagrindė tikėtiną aplinkybę, kad pareiškėjos senelis, išvykdamas iš Lietuvos 1929 metais, būdamas pilnametis, turėjo Lietuvos pilietybę, nes, sutikusia su teismu išvada, kad priešingu atveju pareiškėjos senelis oficialiai ne tik nebūtų galėjęs išvykti iš Lietuvos, bet ir keliauti laivu iš Jungtinės Karalystės (Pasų įstatų 5 straipsnis). Priešinga aplinkybė, kad pareiškėjos senelis išvyko iš Lietuvos turėdamas „sauf-conduit“ leidimą, suinteresuoto asmens nebuvo įrodyta, kasaciniame skunde dėstomos prielaidos, kad pareiškėjos senelis galėjo gvenęti Lietuvoje kaip svetimos valstybės pilietis, tačiau byloje nebuvo pateikta tai pagrindžiančių duomenų.

36. Atsižvelgiant į byloje nustatytas aplinkybes, sutiktina su pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų argumentais, kad iš byloje pateiktų įrodymų visumos galima daryti išvadą, jog pareiškėjos senelis tiek 1919 m. sausio 9 d. Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę įsigaliojimo metu, tiek išvykimo iš Lietuvos 1929 m. metu turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę.
37. Teisėjų kolegija pažymi, kad tai, jog pareiškėja neturi tiesioginių dokumentų, išduotų iš Lietuvos archyvų, nereiškia, kad ji negali remtis kitais įrodymais, o suinteresuotas asmuo, teigdamas, kad teismai, sprenddami dėl fakto, ar pareiškėjos senelis turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., išsitingę reikšmę suteikė netiesioginiams įrodymams – užsienio valstybės institucijų ar juridinių asmenų išduotiems dokumentams (Natūralizacijos liudijimui, Jungtinės Karalystės archyve saugomam keleivių, vykusių laivu į Pietų Afrikos Respubliką, sąrašui), nenurodę teisinių argumentų, kodėl pareiškėja negalėjo remtis šiais į bylą pateiktais įrodymais, išskyrus, jog šiuos dokumentus išdavė ne Lietuvos, o kitų šalių institucijos.
38. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad pareiškėjos pateikti dokumentai yra leistina ir tinkama įrodinėjimo priemonė, šie dokumentai atitinka Pilietybės įstatymo 38 straipsnyje išvardytus Lietuvos Respublikos pilietybės buvimą patvirtinančius dokumentus, o tai, kad Lietuvos valstybės archyvuose nėra informacijos apie pareiškėjos senelio pilietybę, gyvenamąją vietą ir pan., nereiškia, jog šio fakto negalima įrodyti kitais dokumentais.

Dėl bylos procesinės baigties

39. Teisėjų kolegija, byloje nenustačiusi materialiosios ar proceso teisės normų pažeidimo, galėjusio turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui, konstatuoja, kad nėra pagrindo tenkinti kasacinį skundą ir panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ([CPK 359 straipsnio](#) 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

40. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Atmetus suinteresuoto asmens kasacinį skundą, bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteistinas atsiliepinus į kasacinį skundą teikusiai bylos šaliai.
41. Atsiliepinimą į kasacinį skundą pateikusi pareiškėja pateikė prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir įrodymus, patvirtinančius jos patirtas 500 Eur bylinėjimosi išlaidas advokato pagalbai apmokėti už atsiliepimą į kasacinį skundą surašymą (2022 m. spalio 17 d. sąskaitą faktūrą Nr. INJ/22-101701 už teisinės paslaugas bei jos apmokėjimą patvirtinančio 2022 m. spalio 18 d. kvito Nr. INJU/22-6 kopiją). Šios išlaidos atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktų nuostatas, jų atlyginimas pareiškėjai priteistinas iš suinteresuoto asmens Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.
42. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama, todėl šių išlaidų atlyginimo klausimas nesprendžiamas ([CPK 96 straipsnio](#) 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gegužės 24 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti pareiškėjai A. T., gimusiai (*duomenys neskelbtini*), iš suinteresuoto asmens Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (j. a. k. 188610666) 500 (penkis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Davidonienė

Donatas Šernas

Jūratė Varanauškaitė